

ЗАТВЕРДЖУЮ
Фізична особа підприємець

Т. С. Мамченко
06.10.2026 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Дошкільна
освіта на практиці: організація розвитку, гри та виховання дітей
дошкільного і молодшого шкільного віку»

Розробник(и): ФОП Мамченко Тетяна Сергіївна, ЄДРПОУ 2794313823

Рецензент(и): Фізична особа підприємець Т. С. Мамченко

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми – Вихователь щодня шукає відповіді на практичні питання: як побудувати день групи за оновленим Базовим компонентом дошкільної освіти, як провести ігрове заняття, що справді розвиває мовлення й мислення, як заспокоїти дітей після тривоги, як домовитися з батьками про спільні правила. Типова програма зібрана як практикум: кожна тема дає готове заняття, картотеку ігор, чек-лист спостереження або сценарій зустрічі з родиною, які можна застосувати одразу в групі закладу дошкільної освіти чи групі продовженого дня.

Цільова група: Вихователі, вихователі-методисти, музичні керівники та інструктори з фізкультури закладів дошкільної освіти, вихователі груп продовженого дня закладів загальної середньої освіти, педагоги, які працюють з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку.

Професійний стандарт: «Вихователь закладу дошкільної освіти» (професійний стандарт 2021 року); для вихователів груп продовженого дня - «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024)

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій)
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06–1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми – Кожна тема програми - практикум: відеодемонстрація заняття або гри, майстер-клас з розвивальної методики, комплект готових матеріалів (конспект, картотека, чек-лист) і самостійна робота із застосуванням у власній групі. Програма має

модульну структуру: модулі відповідають напрямам підвищення кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг в межах одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації – Удосконалення дошкільної педагогічної, психологічної та здоров'язбережувальної компетентностей педагогів через опанування практичних методик розвитку, гри та виховання дітей, організації безпечного розвивального середовища і партнерства з родинами відповідно до Базового компонента дошкільної освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

- розібрати вимоги Базового компонента дошкільної освіти та освітніх програм на прикладах планування дня і занять групи
- напрацювати ігрові та діяльнісні заняття для розвитку мовлення, мислення, соціально-комунікативних і художньо-естетичних умінь дітей
- опанувати прийоми підтримки психологічного благополуччя і безпеки дітей, зокрема в умовах воєнного стану
- освоїти форми взаємодії з батьками: зустрічі, консультації, спільні правила та проекти
- сформулювати готові матеріали для змістовного дозвілля і супроводу навчання у групі продовженого дня та забезпечення наступності з початковою школою
- використати цифрові ресурси у плануванні, документуванні та методичному супроводі вихователя

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- дошкільна педагогічна (методична) компетентність
- психологічна компетентність, знання вікових особливостей дітей
- здоров'язбережувальна компетентність і безпека освітнього середовища
- соціально-комунікативна компетентність та партнерство з родинами
- інклюзивна компетентність
- організаційна та рефлексивна компетентність
- інформаційно-цифрова компетентність

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Слухачі отримають добірку готових занять, ігор і сценаріїв роботи з дітьми та батьками, зможуть організовувати день групи за Базовим компонентом дошкільної освіти, підтримувати безпеку і психологічне благополуччя дітей, вести групу продовженого дня змістовно та забезпечувати наступність з початковою школою.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проектній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЕКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

План складається з модулів за напрямками (дошкільна освіта, вихователь,

група продовженого дня). Кожна тема модуля - самостійний практикум обсягом від 2 до 30 годин з готовими матеріалами. Педагог обирає теми під свою посаду; проходити всі теми не обов'язково.

№	Модуль (напря́м)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.-макс.)	Усього, год (на тему, мін.-макс.)
1	Дошкілля	13	1	1-29	2-30
2	Вихователь	36	1	1-29	2-30
3	ГПД	5	1	1-29	2-30
	Разом тем у програмі	54			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Дошкілля (13 тем)

- М'який старт у садку: ігрові ритуали, що знімають сльози у вересні
- Дошкілля: адаптація малюків до садка після літа через гру
- Рухливі активності дошкільнят на вулиці у ЗДО.
- Педагогічні чинники формування інтересу та підготовка дітей дошкільного віку до занять спортом.
- Розвиток уяви у дошкільнят та позитивно-емоційного ставлення до процесу пізнання
- Інтегровані заняття у ЗДО
- Як збільшити мотивацію та залученість дошкільників до фізичної активності.
- Розробка та використання віртуальних екскурсій для дошкільнят у дистанційному навчанні.
- Використання інтерактивних онлайн-ігор у дошкільному навчальному процесі.
- Розвиток дрібної моторики у дітей засобами творчої праці. Надихаюча дошкільна освіта.
- Дошкілля. Підвищення кваліфікації.
- Ізотерапія в роботі з дітьми
- Лялькотерапія як інструмент взаємодії з тривожними дітьми

Модуль 2. Вихователь (36 тем)

- Старт року в дитсадку: календар вихователя і жива взаємодія з родинами
- Вихователь ЗДО: планування освітнього року та спокійні збори з батьками
- Фізкультура під відкритим небом: сезонні активності для дітей у ЗДО
- Розвиток компетентностей сучасного вихователя: інтеграція сенсорно-пізнавальних методик в освітній процес.
- Роль вихователя у процесі сенсорно-пізнавального розвитку дошкільників
- Робота вихователя по супроводу дітей в шкільних автобусах. Безпека та розвиток соціальної поведінки
- Вихователь для супроводу дітей. Методи забезпечення безпечного та комфортного простору
- Попередження булінгу та згуртування колективу. Формування поведінки учнів вихователем шкільного автобуса.
- Вихователь шкільного автобуса. Методи забезпечення безпечного та комфортного простору
- Розвиток дрібної моторики, зв'язного мовлення та уяви дітей у ЗДО
- Сучасні технології збереження здоров'я дошкільників та учнів початкової школи
- Екскурсія без стресу. Практичні поради та алгоритми організації безпечного перевезення та організації дітей на екскурсії
- «Творимо, розвиваємо, виховуємо» - ковролінограф, розвивальні ігри, посібники та книги з фетру в ЗДО
- Розвиток пізнавальних навичок у дошкільнят через психологічне консультування: спостереження, пам'ять, увага.
- Особливості психологічного консультування дошкільнят
- Ведення документації асистента вихователя в інклюзії.
- Особливості адаптації та модифікації освітніх матеріалів у ЗДО. Моделі співпраці вихователя та асистента вихователя
- Організація здруження та протидія булінгу вихователем. Здоровий та якісний тимблдинг.
- Розвиток міжкультурної компетентності вчителів: стратегії співпраці з батьками та учнями з різних культурних середовищ
- «Тренажери для мозку». Вправи на розвиток уваги, пам'яті, мислення.
- Інтелектуальні розминки у системі інтерактивних вправ
- Виховні заходи як виклик на глобалізаційні процеси у світі: диспут, тренінг, виховна година, квест
- Підтримка юних умів під час війни: інноваційний досвід дошкільної освіти.

24. Профілактика та підвищення стресостійкості Вихователів гуртожитку коледжу
25. Взаємодія Вихователя з дітьми та батьками. Формування українського національного характеру, самосвідомості та ментальності.
26. Розвиток патріотичних почуттів та національної свідомості Вихователем.
27. Аналіз досягнень та постановка цілей для успішної роботи Вихователя в умовах воєнного стану.
28. STEM-навчання. Впровадження для вихователів.
29. Техніки ефективного вихователя. Практика
30. Профілактика та підвищення стресостійкості Вихователів гуртожитку ліцею
31. Вихователі гуртожитку ліцею. Підвищення кваліфікації
32. Розвиток творчих здібностей дітей через взаємодію, співпрацю та співтворчість музкерівника та вихователя
33. Мнемотехніка на гуртковій роботі з англійської мови. Інструменти вихователя
34. Самоосвіта вихователя, керівника гуртка з англійської мови
35. Профілактика та підвищення стресостійкості вчителя, вихователя.
36. STEM-підходи в освіті. Інструменти

Модуль 3. ГПД (5 тем)

1. Ефективна організація роботи групи продовженого дня в школі: режим дня та структура занять.
2. Шляхи підвищення якості організації освітнього процесу груп продовженого дня.
3. Роль груп продовженого дня в якості організації освітнього процесу ЗЗСО.
4. Основні засади виховання. ГПД
5. Онлайн-курс для вихователів ГПД. Підвищення кваліфікації.

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Дошкілля

Мета модуля: Підвищення професійної компетентності педагогічних працівників у сфері дошкільної освіти з урахуванням вікових, психолого-педагогічних та соціальних особливостей дітей дошкільного віку.

Завдання модуля:

- Ознайомлення з сучасними концепціями дошкільної освіти
- Формування ігрової, соціальної та комунікативної компетентностей у дітей
- Організація освітнього середовища
- Співпраця з батьками та соціальними партнерами

Модуль 2. Вихователь

Мета модуля: Підвищення професійної компетентності вихователів.

Завдання модуля:

- Ознайомлення з сучасними підходами до виховання
- Розвиток комунікативних навичок
- Організація виховного середовища

Модуль 3. ГПД

Мета модуля: Підвищення професійної компетентності педагогів, які працюють у ГПД.

Завдання модуля:

- Планування режиму дня та дозвілля
- Організація навчальної та виховної діяльності
- Забезпечення безпеки та розвитку дітей

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту

2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: сприяння розвитку клієнта. Пер. з англ. Київ.: Сфера, 1998. 342 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байер О.М., Безсонова О.К., Брежнева О.Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 37 с. URL: <https://bit.ly/3CannQl>
3. Бахтіна Г. П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL: <http://kpi.ua/1102-7>.
4. Безсонова О.К. Творчий продукт. Методична скарбничка вихователя. 2021. №1,2, 3.
5. Бзовська Л., Ковнацька Р. Навчаємося через гру. Добірка ігрових вправ для учнів І-ІІІ класів. Львів : ЛМГО «Центр освітньої політики», 2020. 304 с.
6. Брежнева О. Г. Календарне планування (Тема «Кіно»). Ігри та вправи для картотеки. Методична скарбничка вихователя. 2017. №4. С.16 – 20; 29 – 35.
7. Брежнева О. Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. Методична скарбничка вихователя. 2016. № 2. С. 37 – 44.
8. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності у навчальний предмет «Я досліджую світ» : навчально-методичний посібник. Київ : Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
9. Вчимося читати. Навч.-розв. посіб. для дітей 4-6 років. У двох частинах. К.: «Фенікс», 2020. Ч.1. 272с. з іл. <https://www.shelestova.com.ua/product/vchymosya-chytaty/>
10. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. К.: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
11. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. Київ: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
12. Гавриш Н., Пометун О. Сталий розвиток: стосується кожного. Дошкільне виховання. 2018. №3. С. 2 – 6.
13. Гарбачук Н. Водний бізборд – лабораторія в дитсадку. Дошкільне виховання. 2020. С.21-23.
14. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
15. Дідура Л., Міняйло О. На гостину до старого дуба. Дошкільне

виховання. 2019. № 6. С.30 -32.

16. Інновації, що приносять результат / упоряд. Т. М. Загоруюлько. Харків : Основа, 2016. 158 с.
17. Корнеева О.Л. Вихователі, які вміють грати, - виграють. Вихователь-методист. 2017. №2. С. 17 - 21.
18. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://bit.ly/3WP46vD>
19. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/dv-102020kosenchuk-novik.pdf>
20. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4 9. URL: <https://bit.ly/3Z8CtzV>
21. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4 9. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/vmdz_12_2020-4-9.pdf
22. Ландрет Л. Правильне виховання характеру дітей. / пер. з англ. Степанова В., ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», 2017. 224 с.
23. Левінець Н.В. Моделювання здоров'язбереігаючого середовища дошкільного навчального закладу: сучасні підходи. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/levinec.pdf>
24. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкільця»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: <https://bit.ly/3WP9qiB>
25. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкільця»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/kruglij-stil_na-shlyahu-do-yakisnogo-doshkillya.pdf
26. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування у школі - міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>
27. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
28. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
29. Положення про заклад дошкільної освіти (в редакції постанови КМУ від 27.01.2021 №86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>
30. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
31. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН України від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
32. Програма PISA (програма міжнародного оцінювання учнів). Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. 2011. № 11-12. С. 39-68. URL: <http://surl.li/edklu>
33. Регулююча дія ціннісних орієнтацій у житті дитини: моногр. [Т.О. Піроженко, І.І. Карабаєва, О.Ю. Хартман, Л.І. Соловійова, О.І. Федорчук, Л.Д. Токарева]; за ред. Т.О. Піроженко. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 222 с. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/ 722164/>.
34. Семиліт М. В. Проектування майбутнього особистості. Черкаси,

ЧОПОПП, 2001. 88 с.

35. Слюсар А, Шабер Н. Дитинство серед природи. Дошкільне виховання. 2020. №2. С.11 – 15.
36. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с.
37. Як підвищити креативність? Тренінг, спрямований на формування креативності. Шкільний світ. 2007. № 23-24. С. 19-35.
38. Capt V. L'enseignement du français et le défi du numérique. URL: <http://surl.li/earop>
39. DLL 10: DaF für Jugendliche: Deutsch als Fremdsprache.Klett Sprachen GmbH, 2016. 199 s.
40. What Is Flipped Learning? URL: <http://surl.li/eakyu>

Додаткова література:

1. Богомольний Б.Р., Кононенко В.В. Медицина екстремальних ситуацій: навч. посіб. Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 2001. 412 с. URL: <https://bit.ly/3BypwoI>
2. Бондарчук Л. І. Методику підказує текст/навчальний посібник. Тернопіль: Мальва. ОСО, 2001. 160 с.
3. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
4. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту/ навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 423 с.
5. Ломакович С.В., Панченков О.А., Терещенко В.М. Участь у проєкті PISA як потенційна можливість побачити вітчизняну освіту без «прикрас». Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. 2015. № 11-12. С. 19-23. URL: <http://surl.li/edkle>
6. Шевчук А. С. Дитячі розваги і свята (у схемах, таблицях, визначеннях, сценаріях) : навч.метод. посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 336 с.
7. Basque J. La conception de cours à distance. Une réflexion. URL: <http://surl.li/eakwq>
8. Boissard P. L'évaluation formative: un outil de progression. URL: <http://surl.li/ealag>
9. Increasing motivation through students setting goal. URL: <http://surl.li/eakxv>
10. Profil européen pour la formation des enseignants de langue étrangère : un cadre de référence (Le Guide). URL: <http://surl.li/ealao>
11. Pynoos Robert S. & Nader Kathi (1988). Psychological first aid and treatment approach to children exposed to community violence: Research implications. Journal of Traumatic Stress, volume 1, pages 445-473.
12. Yarborough C. and FedescoH. Motivating Students. URL: <http://surl.li/earpm>